

Divulga UAB

Revista de difusió de la recerca de la
Universitat Autònoma de Barcelona

27/05/2026

Ous fòssils que expliquen una història de resiliència

Un equip de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont i el Museu de la Conca Dellà ha analitzat un registre fòssil únic: diversos ous d'ocell de fa 12 milions d'anys conservats de manera extraordinària. Aquestes aus, emparentades amb les perdus actuals, van viure al mateix lloc durant més d'un milió d'anys. Els resultats, publicats a la revista *Papers in Palaeontology*, aporten noves dades sobre com algunes espècies del passat van aconseguir persistir en un món que canviava ràpidament, sobretot gràcies a la seva sorprenent fidelitat al niu i a la capacitat d'adaptar-se.

© ICP

Durant el Miocè Mitjà i Superior —entre fa 13 i 11 milions d'anys—, el clima global es va tornar més sec i fresc. Els densos boscos tropicals del Vallès-Penedès es van fragmentar, donant pas a paisatges més oberts, amb sabanes i zones d'arbust. En aquest entorn canviant convivia primats, cérvols, tortugues gegants i petits mamífers, a més d'una gran varietat d'aus. En aquest context, l'Abocador de Can Mata (a els Hostalets de Pierola) ofereix una seqüència geològica excepcional que abasta prop d'1,5 milions d'anys, i permet reconstruir amb detall com va anar canviant la fauna i el l'ambient en el Miocè.

Hem analitzat més de 350 fragments de closca i quinze ous complets, utilitzant tècniques de

microscòpia i modelatge digital. Les closques presentaven una microestructura típica dels faisànids (Phasianidae), el grup que inclou les perdius i els faisans actuals. A partir de la mida dels ous, l'equip va poder identificar almenys dues espècies potencials de ponedores: una corresponent a *Palaeortyx gallica*, una petita perdiu del Miocè europeu, i una altra una mica més gran, *Palaeortyx phasianoides*. Totes dues eren aus terrestres, que feien el niu al sòl i s'adaptaven bé a hàbitats oberts o amb vegetació dispersa.

[Exemple d'ous de fasiànids descoberts al jaciment miocè de l'Abocador de Can Mata i dipositats al Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont. © ICP]

El més sorprenent de la troballa és la seva distribució temporal. Els ous apareixen en diferents nivells del jaciment, cosa que indica que les mateixes espècies van tornar una vegada i una altra al mateix lloc per niar durant més d'un milió d'anys. Aquest comportament, conegut com a filopàtria —la tendència a reproduir-se al lloc d'origen—, és freqüent en moltes aus actuals, però rarament s'ha pogut documentar en el registre fòssil. A més, els ous millor conservats corresponen als nivells superiors de la seqüència, datats en uns 11,7 milions d'anys, just quan el paisatge de Can Mata es va tornar més sec i fragmentat. Aquesta transformació, lluny de perjudicar els faisànids, sembla que els va oferir noves oportunitats de nidificació en ambients oberts.

Mentre altres espècies del Miocè, com els primats, desapareixien de la regió en perdre el seu hàbitat forestal, les aus de Can Mata van demostrar una resiliència ecològica notable. La seva capacitat d'adaptar-se a diferents entorns, unida a una elevada taxa reproductiva, els va permetre prosperar en un món en canvi constant. El nostre estudi no només revela qui va pondre aquells ous, sinó també com vivien i es comportaven aquestes aus fa més d'11 milions d'anys. La nostra intenció a partir d'ara és comparar els resultats amb altres jaciments europeus per determinar si aquesta fidelitat al niu va ser un fenomen local o una estratègia estesa entre els faisànids del Miocè.

Albert Sellés

Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP-CERCA)
Universitat Autònoma de Barcelona
Museu de la Conca Dellà

David M. Alba

Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP-CERCA)
Universitat Autònoma de Barcelona
albert.selles@icp.cat, david.alba@icp.cat

Referències

Sellés, A., Luján, À. H., Casanovas-Vilar, I., Sánchez-Marco, A., Robles, J. M. & Alba, D. M. (2025). **Exceptionally preserved eggs show philopatric resilience of phasianids to environmental fragmentation during the Middle–Late Miocene transition in the northeastern Iberian Peninsula.** *Papers in Palaeontology*. Vol. 11, Part 6, 2025, e70060.

[View low-bandwidth version](#)